

اتاق بازرگانی صنایع، معادن و کشاورزی خراسان رضوی

مروری بر روند تجارت گیاهان دارویی

تهیه و تنظیم: سمیرا سبزواری

کمیسیون کشاورزی، آب و صنایع غذایی

خرداد ۹۷

نگاهی بر آمارهای موجود

در جهان سالانه **۱۳۰ میلیون تن** گیاهان دارویی خرید و فروش شده اما سهم کشور ایران از تجارت جهانی گیاهان دارویی **کمتر از ۲ درصد** می باشد.

۳۰۰۰۰-۷۵۰۰۰ گونه گیاهی در زمین یافت شود.

در حال حاضر، **۲۵٪** از داروهای موجود، منشأ گیاهی دارند و **۱۲٪ داروها** نیز از منابع میکروبی ساخته شده اند.

حجم مبادلات جهانی گیاهان دارویی در دهه اخیر به **۲۰۰ میلیارد دلار** بالغ گردیده است.

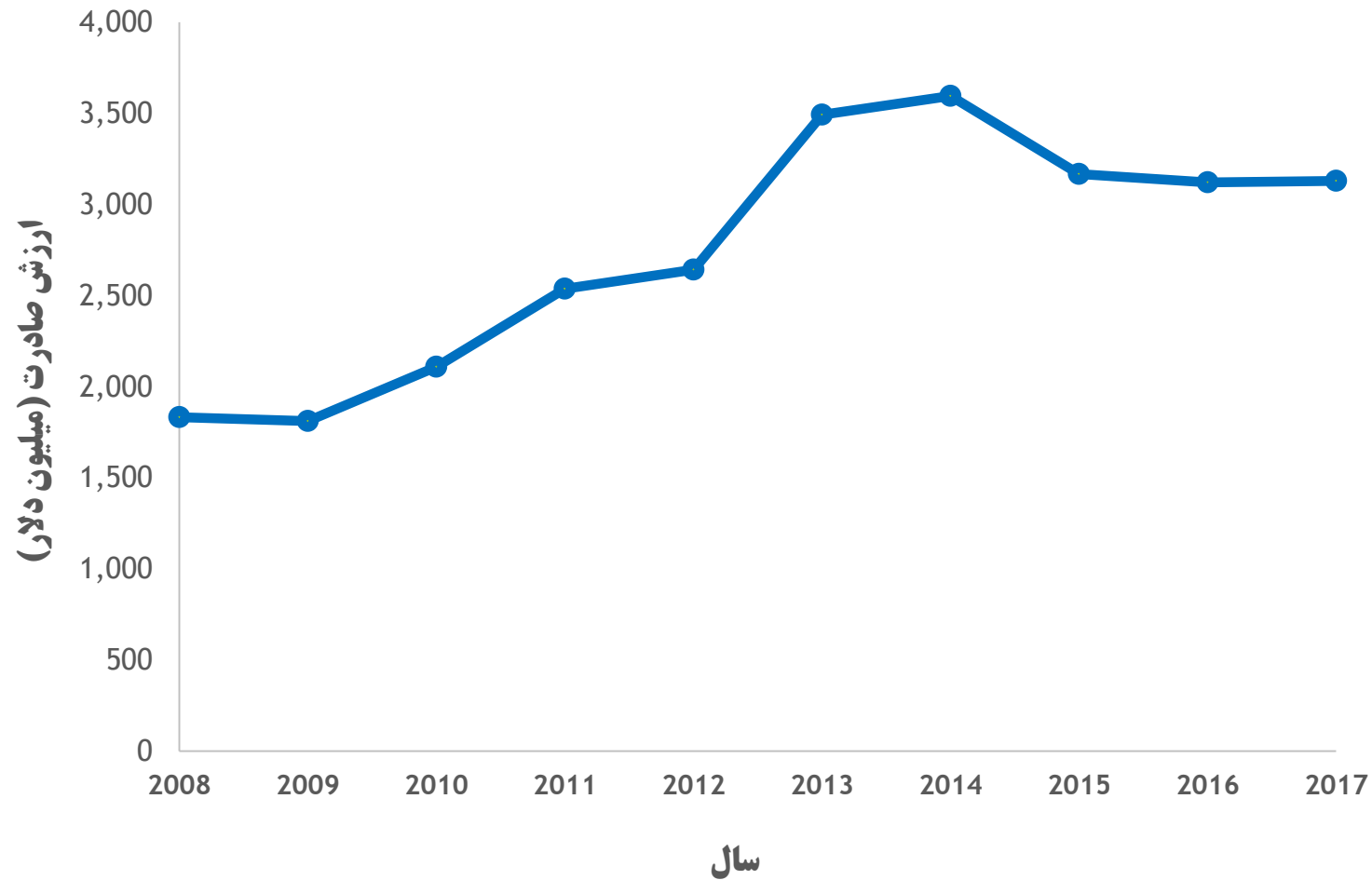
انتظار می رود ارزش صادرات گیاهان دارویی تا سال **۲۰۵۰** به رقمی معادل **۵ تریلیون دلار** برسد.

ایران از **۱۳** اقلیم موجود در جهان، **۱۱ اقلیم** را به خود اختصاص داده است.

۳۰۰ روز آفتابی و تقریباً **۸۰۰۰** گونه گیاهی که معادل **۲** برابر کل اروپا است از دیگر ویژگی های ایران می باشد.

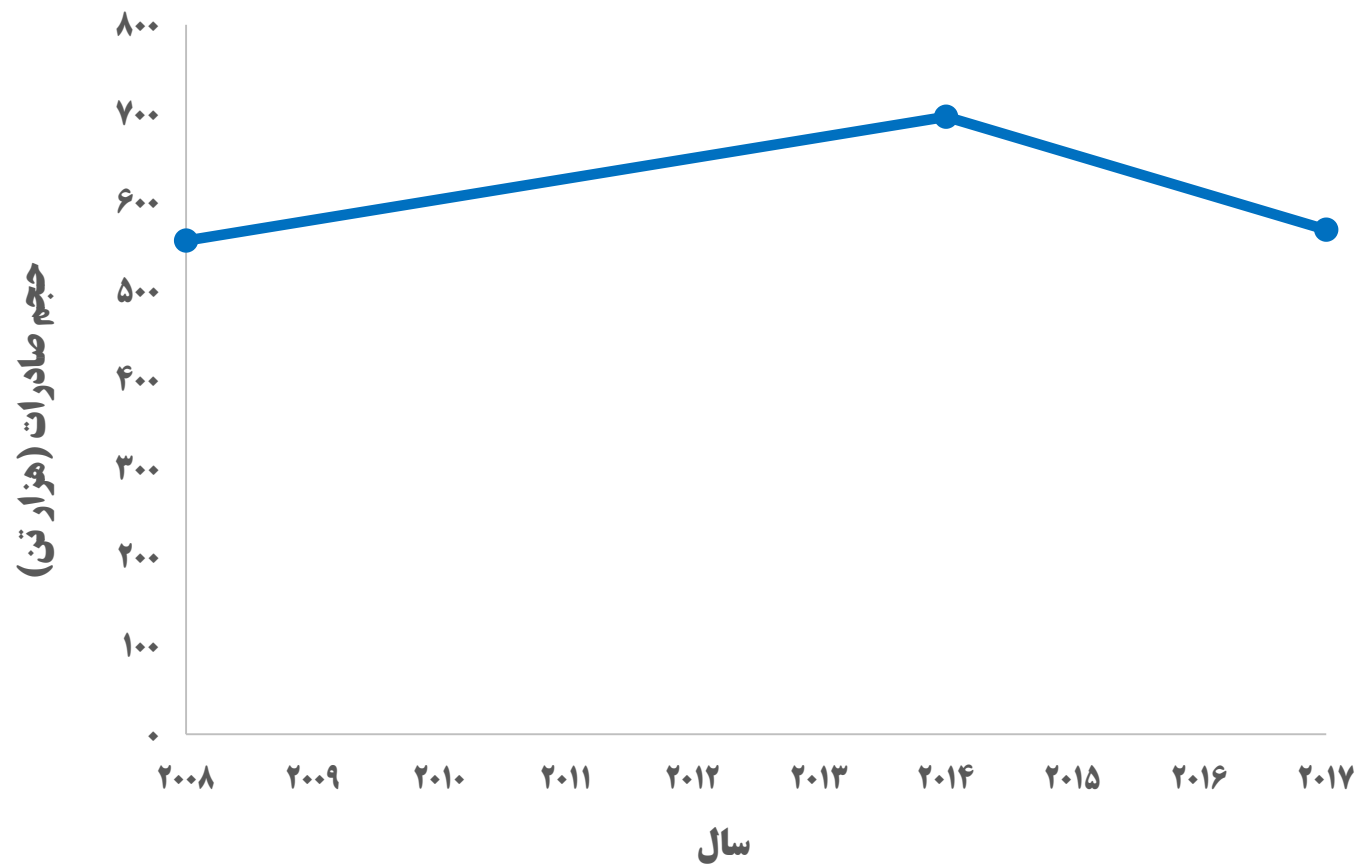
۳۶ درصد سطح زیر کشت گیاهان دارویی کشور، به استان خراسان رضوی دارد.

وضعیت تجارت گیاهان دارویی در سطح جهانی

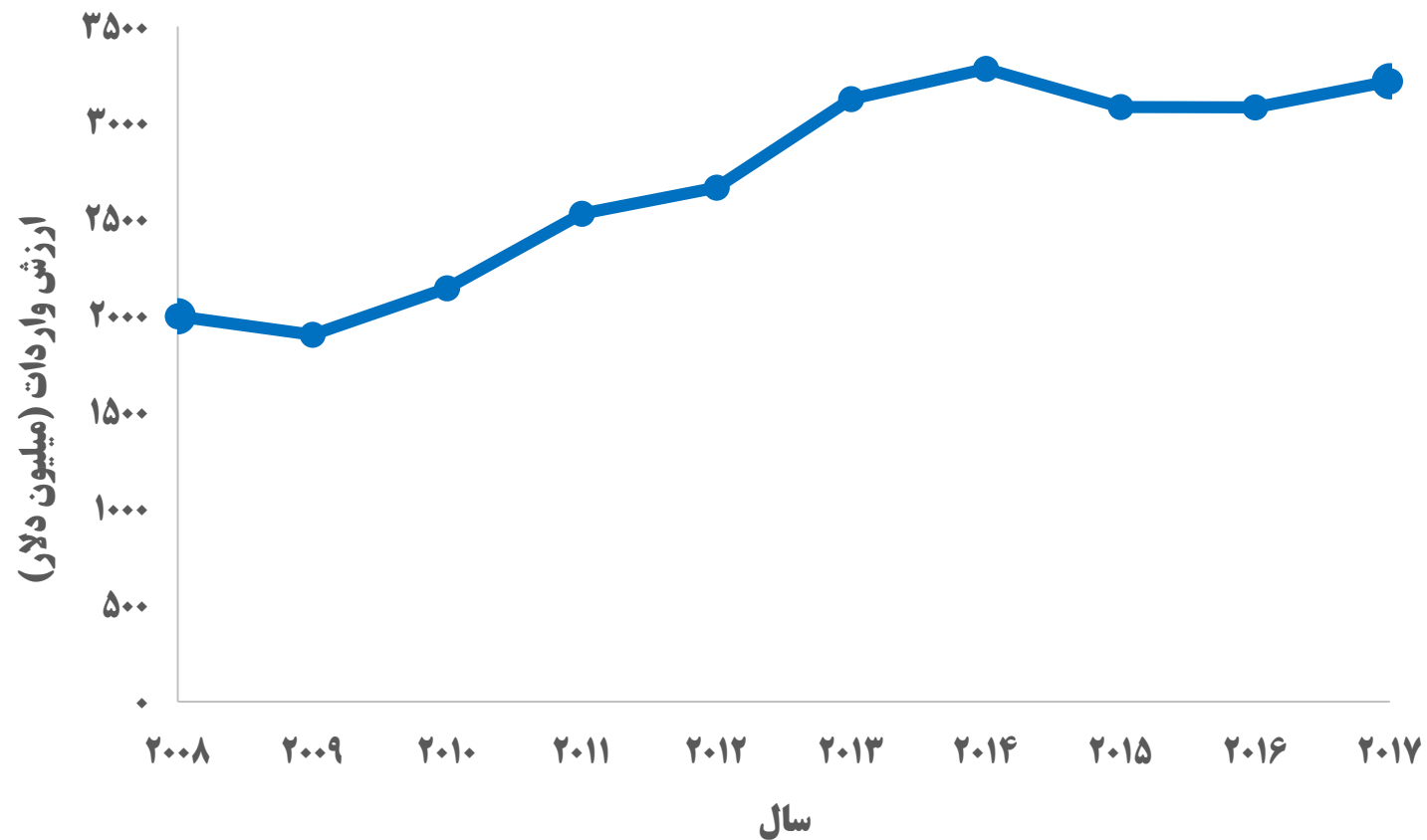
تغییرات ارزش کل صادرات گیاهان دارویی جهان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷

وضعیت تجارت گیاهان دارویی در سطح جهانی

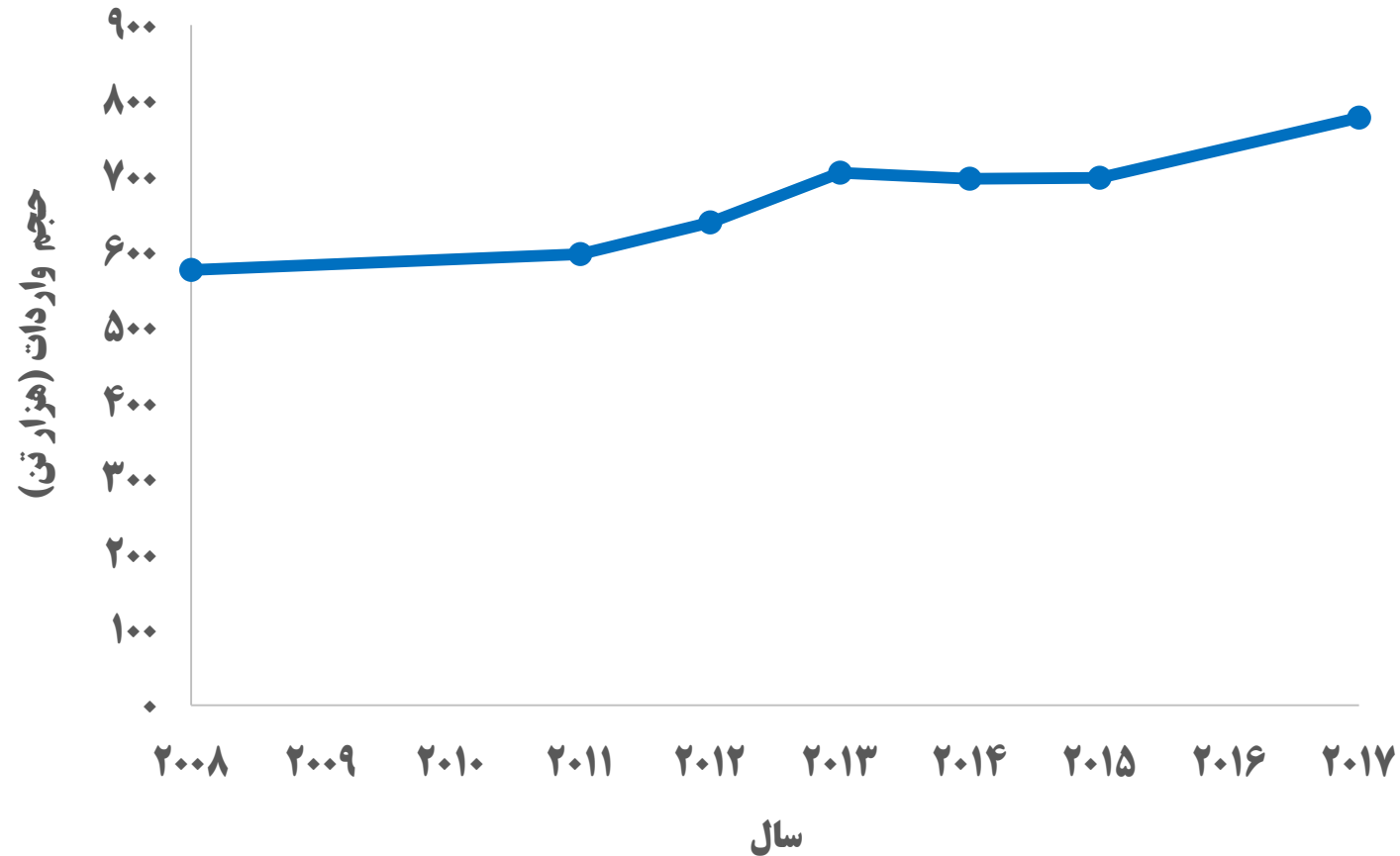
تغییرات حجم کل صادرات گیاهان دارویی جهان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷

وضعیت تجارت گیاهان دارویی در سطح جهانی

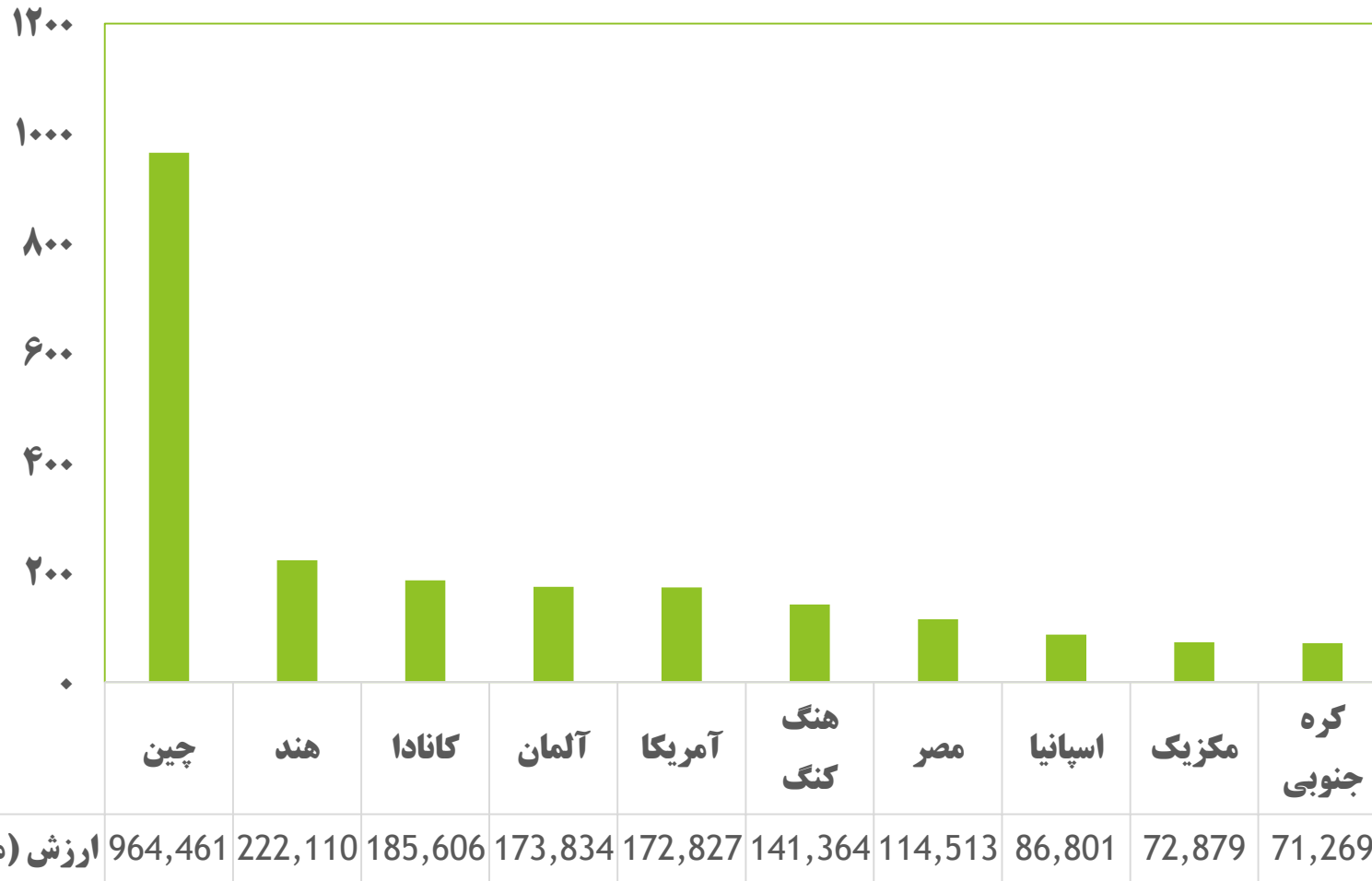
تغییرات ارزش کل واردات گیاهان دارویی جهان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷

وضعیت تجارت گیاهان دارویی در سطح جهانی

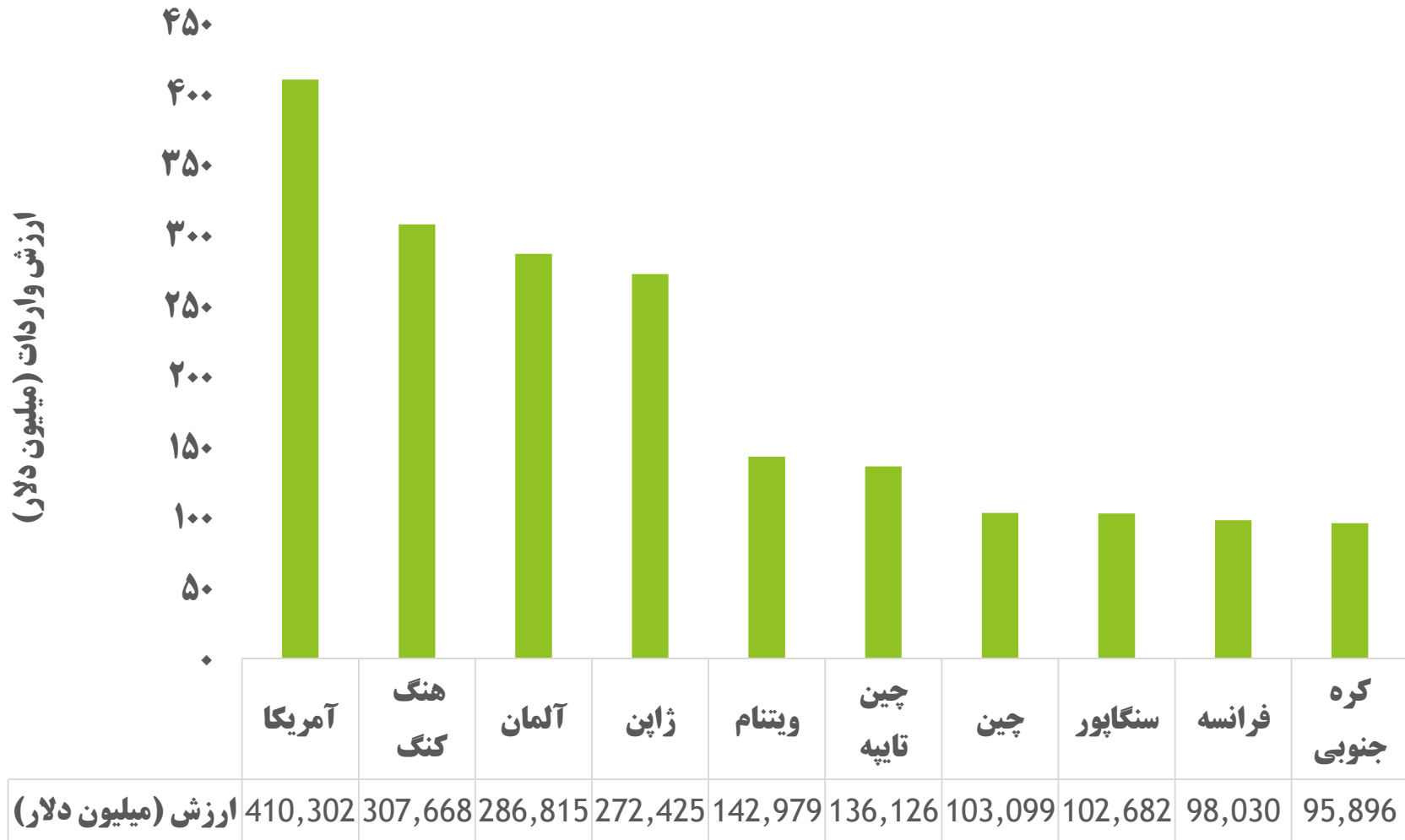
تغییرات حجم کل واردات گیاهان دارویی جهان طی سال های ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۷

ارزش کل صادرات (میلیون دلار)

مهمترین کشورهای صادرکننده گیاهان دارویی سال ۲۰۱۷

۱. چین، ۲. هند، ۳. کانادا، ۴. آلمان و ۵. آمریکا

مهمترین کشورهای واردکننده گیاهان دارویی در سال ۲۰۱۷
۱. آمریکا، ۲. هنگ کنگ، ۳. آلمان، ۴. ژاپن و ۵. ویتنام.

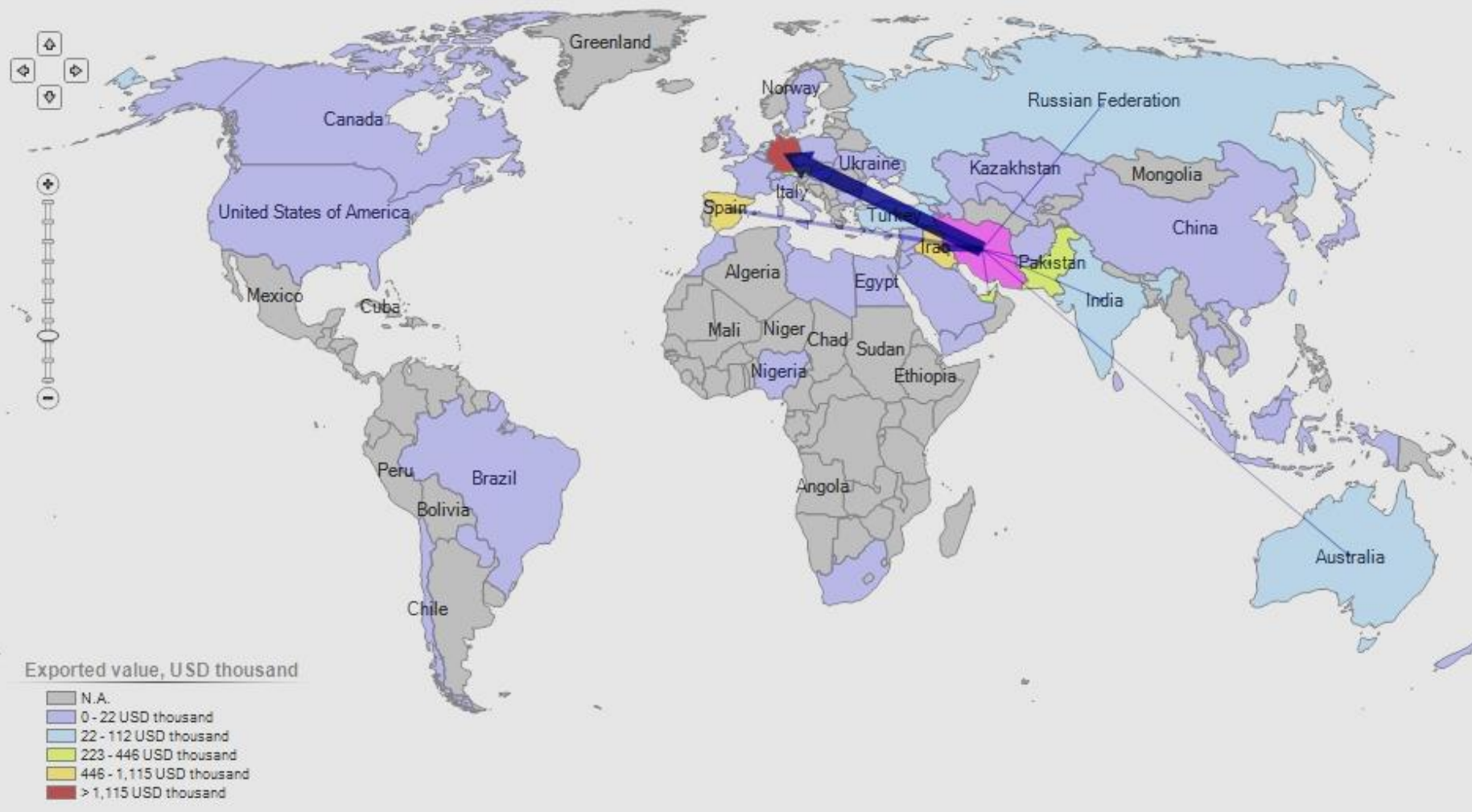
وضعیت تجارت گیاهان دارویی در ایران

- ▶ در سال ۲۰۱۶ ایران مجموعاً با ۳۰ کشور جهان صادرات گیاهان دارویی و معطر را داشته است که بیشترین صادرات در این سال به ترتیب به کشورهای آلمان، عراق، اسپانیا، اتریش، پاکستان، امارات متحده عربی، ترکیه، روسیه، استرالیا، هند بوده است (ITC, 2015).
- ▶ همچنین، خریداران عمده گیاهان دارویی ایران دو کشور آلمان و عراق می باشند.

List of importing markets for a product exported by Iran, Islamic Republic of in 2016

Product : 1211 Plants and parts of plants, incl. seeds and fruits, of a kind used primarily in perfumery, medicaments or for insecticidal, fungicidal or similar purposes, fresh or dried, whether or not cut, crushed or powdered

طرح شماتیک مسیر صادرات گیاهان دارویی ایران در سال ۲۰۱۶
رتبه اول آلمان، رتبه دوم عراق و رتبه سوم اسپانیا

وضعیت تجارت گیاهان دارویی در ایران

▶ در سال ۲۰۱۶ از لحاظ ارزش دلاری **حجم واردات گیاهان دارویی ایران ۹ میلیون و ۹۰۶ هزار دلار** بوده است.

▶ ایران در سال ۲۰۱۶، برخی از گیاهان دارویی و ادویه های مورد استفاده خود را به ترتیب از کشورهای هند، امارت متحده عربی، افغانستان، اندونزی، کره جنوبی، پاکستان، چین و ... وارد کرده که **بیشترین واردات گیاهان دارویی به کشور، از هند به ارزش ۴۸۴۶ هزار دلار** و بعد از آن از کشور **امارت متحده عربی به ارزش ۲۴۳۱ هزار دلار** در سال ۲۰۱۵ بوده است (ITC, 2016)

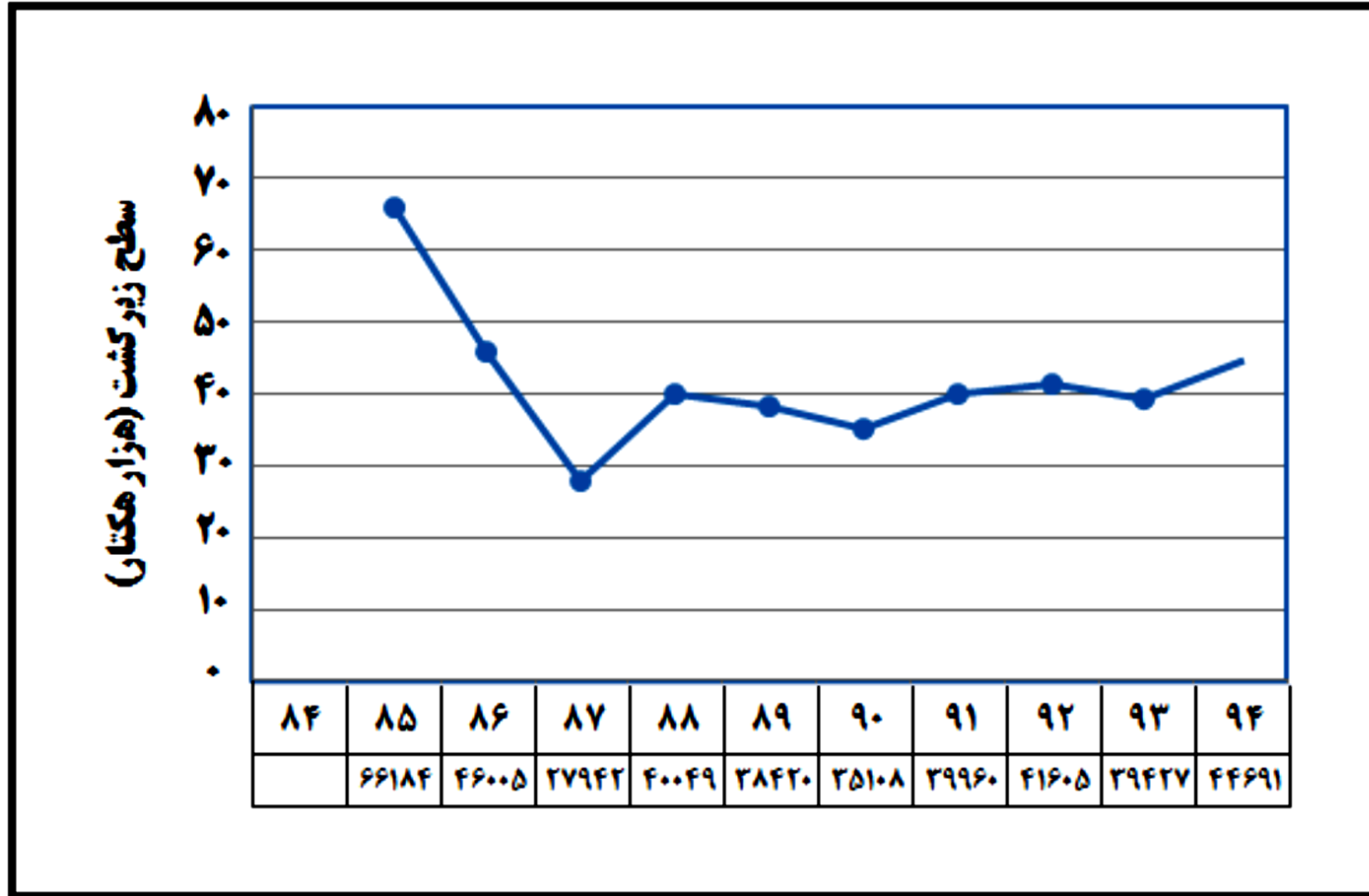
List of supplying markets for a product imported by Iran, Islamic Republic of in 2016

Product : 1211 Plants and parts of plants, incl. seeds and fruits, of a kind used primarily in perfumery, medicaments or for insecticidal, fungicidal or similar purposes, fresh or dried, whether or not cut, crushed or powdered

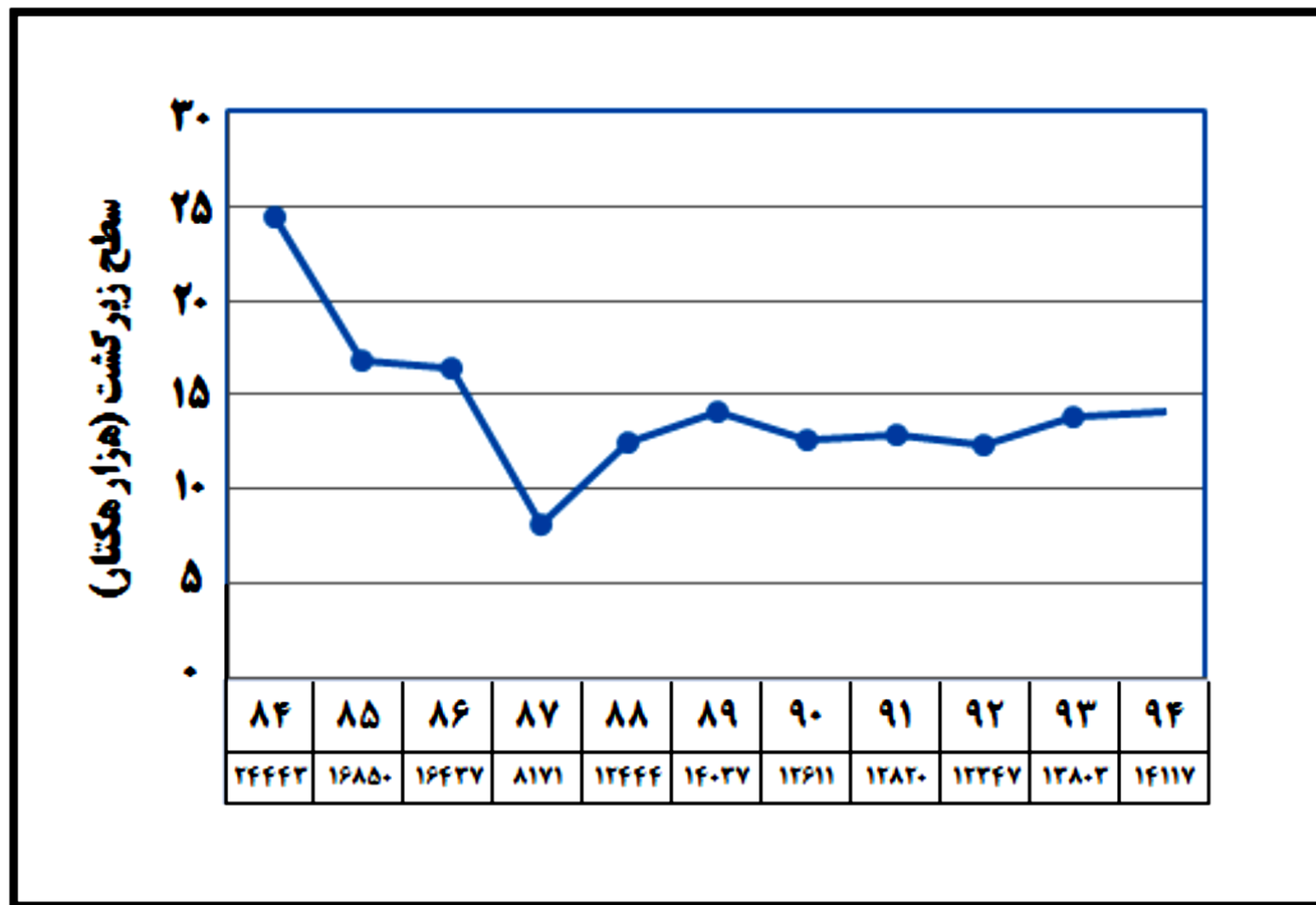

طرح شماتیک مسیر واردات گیاهان دارویی به ایران در سال ۲۰۱۶
رتبه اول هند ، رتبه دوم امارات، رتبه سوم پاکستان

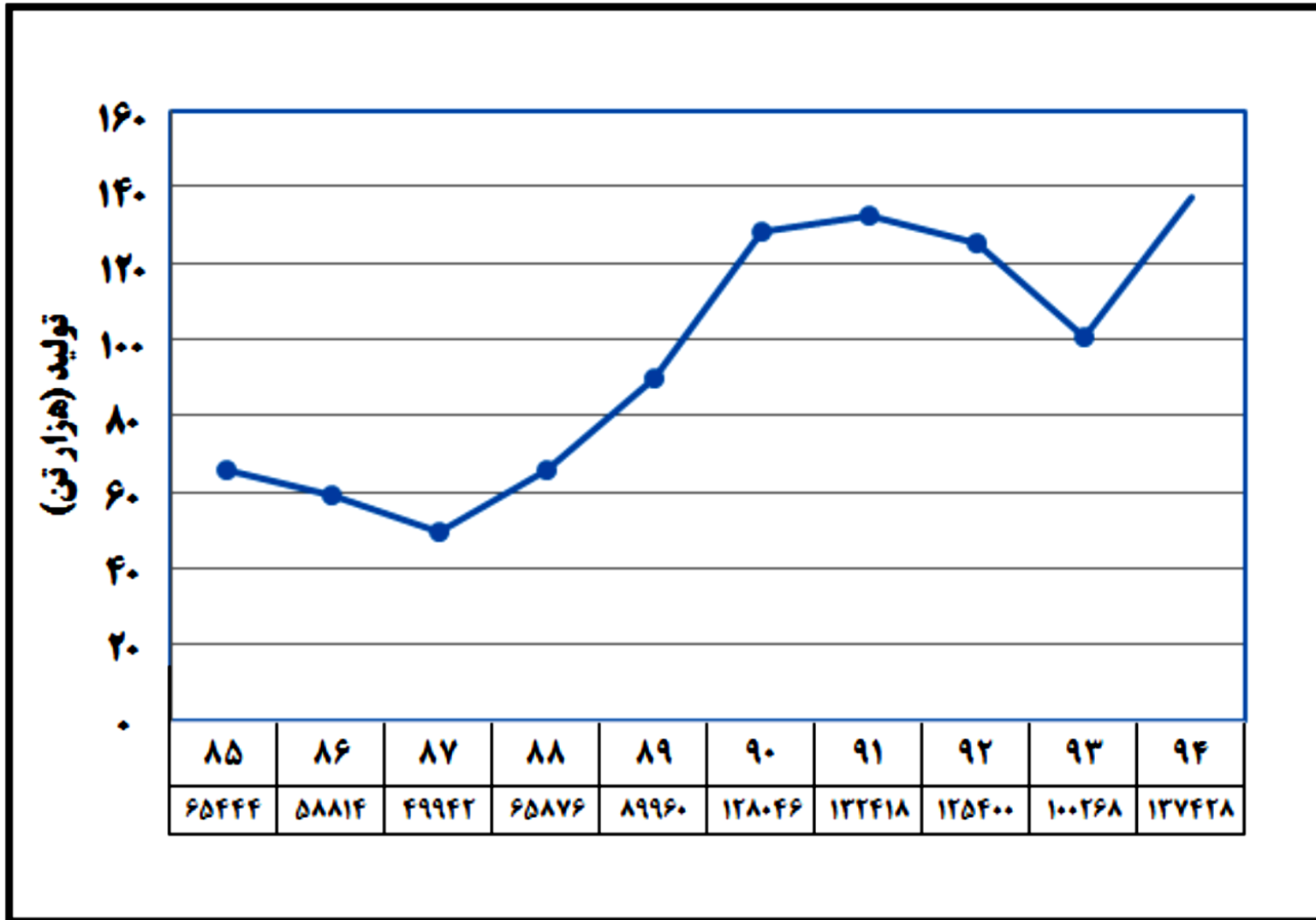
وضعیت تولید گیاهان دارویی در کشور و استان

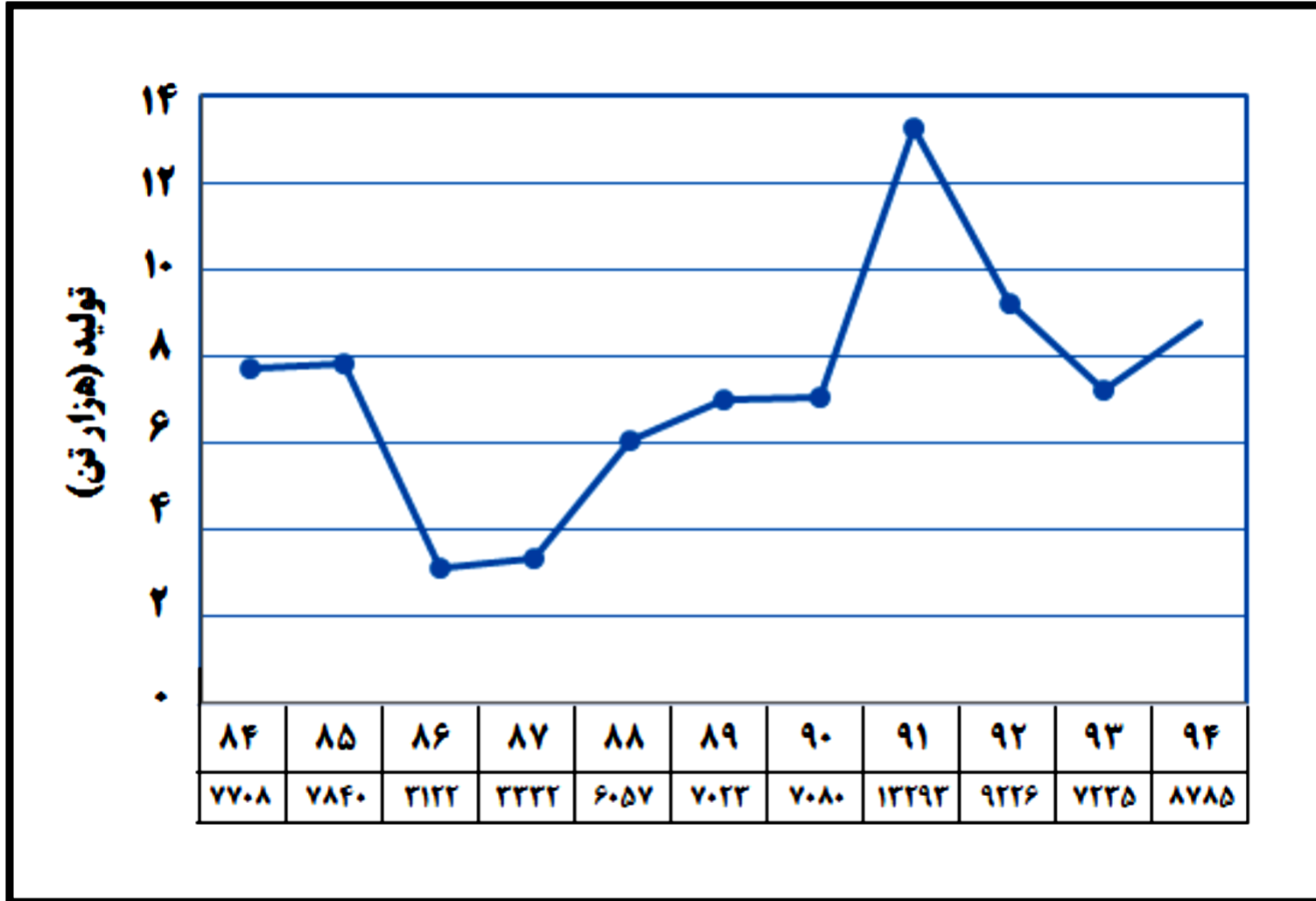
روند سطح زیر کشت گیاهان دارویی در ایران طی دوره ده ساله ۸۴-۹۴

روند سطح زیر کشت گیاهان دارویی در خراسان رضوی طی دوره ده ساله ۸۴-۹۴

روند میزان تولید گیاهان دارویی در ایران طی سال های ۹۴-۱۳۸۵

روند میزان تولید گیاهان دارویی در خراسان رضوی طی سال های ۹۴-۱۳۸۵

کمیته تخصصی گیاهان دارویی و داروهای گیاهی

مصوبات جلسات سال گذشته:

- ▶ **ایجاد اتاق فکر** با تمرکز بر بررسی مشکلات حوزه بازریابی و صادرات گیاهان دارویی و ارائه راهکارهای لازم
- ▶ به منظور توسعه صادرات گیاهان دارویی شاخص استان و بالاخص جلوگیری از انقراض گونه های گیاهی خاص، بررسی علمی، اقتصادی و توسعه ای بر روی گیاهان **آنگوزه، باریجه، زیره سبز و زعفران** با کمک دانشگاه فردوسی مشهد، کمیسیون کشاورزی و آب اتاق و اداره کل منابع طبیعی استان، سازمان جهاد کشاورزی و اتحادیه گیاهان دارویی خراسان رضوی انجام گیرد.
- ▶ اتاق بازرگانی صنایع معادن و کشاورزی استان در راستای **استاندارسازی اقلام خاص صادراتی گیاهان دارویی** زمینه همکاری های لازم با وزرات جهاد کشاورزی را فراهم آورد.

مشکلات شناسایی شده در حوزه تجارت گیاهان دارویی

(جمع بندی جلسات تا کنون)

- ▶ **ضعف در برندینگ:** با توجه به پتانسیل‌های بالای کشور در زمینه تولیدات گیاهان دارویی، یکی از مشکلات اصلی کشور در زمینه تولید گیاهان دارویی نبود «برند» است. این در حالیست که در سایر کشورها از گیاهان داخلی ما برند می‌سازند و با هزینه‌ای دو برابر صادر می‌کنند.
- ▶ **ضعف در بسته بندی:** به دلیل عدم توجه در بخش بسته بندی، صادرات این گیاهان فقط به صورت فله‌ای در ایران با سود بسیار اندک انجام می‌شود و در کشورهای دیگر بسته بندی شده و با نام همان کشور، مثلا کشور امارات با قیمت بالاتری به بازارهای جهانی عرضه می‌شود.
- ▶ **عدم بسته‌بندی مناسب با هر گیاه در طول فرآیند توزیع و حمل و نقل و صادرات گیاهان دارویی** باعث کاهش کیفیت گیاهان دارویی ایران در مقایسه با تولیدات سایر کشورها می‌گردد و همین امر از دست دادن بازارهای سودآور و پویای جهانی را برای کشورمان به همراه دارد.

▶ **ناشناخته بودن محصولات ایران:** عدم شناخت کافی مسئولین از قابلیت‌های صنعت گیاهان دارویی، از مهم‌ترین مشکلات توسعه صنعت گیاهان دارویی در کشور می‌باشد. برخی گیاهان دارویی از جمله **مورینگا** دارای خواص بهداشتی، غذایی، دارویی است و درآمدزایی بالایی برای کشورهای تولیدکننده آن دارد اما در ایران ناشناخته مانده و تنها به صورت محلی در برخی استان‌های کشور به طور بی‌رویه مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد و در برخی مناطق موجب انقراض آن شده است.

▶ **خام فروشی:** بی توجهی به صنعت گیاهان دارویی به گونه ای است که گیاهان خام دارویی به کشورهای دیگر صادر و سپس به صورت محصولات فرآوری شده و داروهای گیاهی به کشور وارد می شود این در حالی است که قانونمند و ضابطه مند کردن نحوه تولید و عرضه گیاهان دارویی می تواند برای کشور ارزآوری مناسبی را داشته باشد.

▶ **عدم شناخت تولیدکننده، مصرف کننده و بازرگان این بخش از یکدیگر**

▶ **گیاهان دارویی بدون شناسنامه در داخل عطاری ها و عدم نظارت بر عطاری ها**

▶ **هزینه بالای تولید و قیمت تمام شده**

▶ **گیاهان دارویی بدون شناسنامه در داخل عطاری ها و عدم نظارت بر عطاری ها**

▶ **انقراض بسیاری از گونه های گیاهان دارویی ارزشمند**

باشکر

